

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410207 Piskabacken

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410207 Piskabacken**

Kommun: Ronneby

Områdets totala areal: 19,3 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2016-11-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden:

Privat och kommun.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2004-12-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm**Naturtyper och arter som ska bevaras i området:**Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

6270 - Silikatgräsmarker

6410 - Fuktängar

8230 - Hällmarkstorräng

9070 - Trädklädd betesmark

9130 - Näringsrik bokskog

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*1166 - Större vattensalamander, *Triturus cristatus***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Piskabacken bidrar till uppfyllandet av miljömålen Levande skogar, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är naturbetesmarken med dess olika naturtyper och hävdberoende flora och fauna, den näringsrika bokskogen norr om E 22 samt förekomsterna av ekoxe och större vattensalamander. Piskabacken var vid ängs- och hagmarksinventeringen 1990 ohävdad och igenväxande. Strax därefter restaurerades betesmarken och den har därefter hållit en hög klass från naturvårdssynpunkt. Olika inventeringar, av bland annat svampar, lavar, fjärilar och kärlväxter, har under årens lopp visat att Piskabacken är ett mycket skyddsvärt område. Bokskogen i norr är nyckelbiotop och biotopskyddsområde. Södra delarna av hagmarken ingår i två större nyckelbiotoper (klassade som lövskogslund).

Beskrivning av området

Natura 2000-området, som delas av E 22, utgörs av bokskog i norra delen och betesmark söder om europavägen. Betesmarken, som hävdas av nöt, är mycket varierad med såväl trädklädda delar, hållmarker, öppna gräsmarker som fuktängar. Området innehåller även två vattenfyllda kärr/småvatten som hyser större vattensalamander. Speciellt lav- och svampfloran, men även kärlväxtfloran, är rik. Här finns bland annat gullviva, jungfrulin, stortimjan (rödlistad), backtimjan (rödlistad), solvända (rödlistad) och många arter av vaxskivlingar och lavar. Noterade rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter är exempelvis strutskinnlav, ekoxe, allmän ängssmygare och långbensgroda. Piskabacken är ett värdefullt område såväl för det tätortsnära friluftslivet i Ronneby som för sina kulturhistoriska värden med flera fornlämningar, främst grunderna efter den medeltida byn Sörby.

Vad kan påverka negativt

Ängs- och betesmarker:

- Minskat eller upphört bete, vilket på sikt leder till igenväxning med buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjuren vilket ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran, något som främst skulle kunna ske i samband med att hagmarken sambetas med angränsande vall.
- Utebliven föryngring av gamla ädellövträd, som bland annat den artrika lavfloran är knuten till (gäller även för skog).
- Ökat angrepp av askskottsjuka som dödar både yngre och äldre askar inom området.
- Luftföroreningar från trafiken på E 22:an som kan utarma den känsliga epifytfloran av lavar och svampar som är knutna till gamla och senvuxna träd, men också orsaka övergödningseffekter i naturbetesmarken (gäller även för skog).

Ekoxe:

- Brist på död ekved som utgör ekoxens livsmiljö.

Större vattensalamander:

- Beskuggning eller igenväxning av den större vattensalamanderns lekvatten.
- Skogsavverkning i anslutning till Natura 2000-området som kan innebära förändrade förhållanden med avseende på hydrologi, vindexponering och luftfuktighet, men också orsaka fragmentering av landskapet och försvåra spridning och genutbyte för exempelvis större vattensalamander (gäller även för ekoxe).

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder

utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området:

Bokskogen norr om E22 är avsatt som biotopskyddsområde sedan 2007 i beslut av Skogsstyrelsen. Enligt 7 kap 11 § miljöbalken får man inte bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som kan skada naturmiljön inom ett biotopskyddsområde.

Naturbetesmarken (området söder om E22) är planerat som kommunalt naturreservat. En reservatsbildning är angelägen.

Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slätterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns för delar av området.

Ekoxe är fridlyst enligt 6 § Artskyddsförordningen (2007:845), vilket innebär att det är förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar eller att ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

Större vattensalamander är fridlyst enligt 4 § Artskyddsförordningen (2007:845). Det innebär att det är förbjudet att avsiktligt fånga, döda eller störa djur samt ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon. Det är också förbjudet att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser, vilket innebär att inte bara arten, utan även dess livsmiljö under alla levnadsstadier är skyddad.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**6270 - Silikatgräsmarker**

Areal: 7,69 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Piskabackens västra och centrala delar består till största delen av silikatgräsmarker. Trädskiktet är glest, och i buskskiktet märks främst en, slån, rosbuskar och björnbärsarter. Fältskiktet är artrikt och innehåller ett stort antal typiska arter, och även rödlistade växter som backtimjan (nära hotad) och stortimjan (sårbar).

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 7,7 hektar. Gräsmarken ska vara starkt präglad av hävd. Förekomsten av träd och buskar som bedöms som igenväxningsvegetation ska vara liten. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. De typiska arterna blåsuga, gullviva, jungfrulin och backtimjan ska förekomma i livskraftiga populationer, liksom stortimjan.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara mycket gott.

6410 - Fuktängar

Areal: 1,88 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Tre mindre ytor i Piskbacken har bedömts vara av naturtypen fuktängar. Den största och blötaste av dem, i sydvästra delen, innehåller även en öppen vattenspegel som hyser både större vattensalamander och långbensgroda. Den sistnämnda är rödlistad som sårbar.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 1,9 hektar. Hydrologin ska vara naturlig. Kärlväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. Förekomsten av igenväxningsvegetation ska vara liten. De typiska arterna ängsbräsma, hundstarr och gökblomster ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

8230 - Hällmarkstorräng

Areal: 0,38 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett mindre område i Piskabackens centrala och högst belägna del del har klassats som naturtypen hällmarkstorräng. Torrängen är artrik och innehåller förutom typiska arter som vårtåtel, gul fetknopp och styvmorsviol även den mindre vanliga växten småjungfrukam (tidigare rödlistad).

Bevarandemål

Arealen hällmarkstorräng ska vara minst 0,38 ha. Träd och buskar eller andra arter av igenväxningskaraktär får inte förekomma. De typiska arterna vårtåtel, gul fetknopp och styvmorsviol ska förekomma i livskraftiga populationer.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

9070 - Trädklädd betesmark

Areal: 5,15 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Piskabackens norra och östra del utgörs av trädklädd betesmark. Dominerande trädslag är ask och ek, med inslag av framförallt ek. En del askar är gamla och ihåliga, men dessvärre är träden även angripna av askskottsjuka. En del yngre askar hamlades under 1990-talet. Den rödlistade laven gulvit blekspik (sårbar) har noterats på ett flertal träd. Ekoxe förekommer i området.

Bevarandemål

Naturtypens areal ska vara minst 5,1 hektar. Bete ska påverka områdets dynamik och struktur. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterträdare. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas ett buskskikt med olika växtarter som en, hassel, slån och hagtorn. Det ska finnas liggande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd, gamla träd med grov bark, skador, håligheter, mulm eller döda delar. Solexponerade, varma och vindskyddade miljöer och strukturer ska utgöra ett måttligt inslag genom en variation av öppna och tätare delar, samt bryn. Blommande och bärande buskar och träd ska finnas i solexponerat läge. Jätteträd och efterträdare till dessa ska stå fritt med solexponerade stammar. Kärnväxtfloran ska vara artrik och dominerad av hävdgynnade arter. Den typiska arten gulvit blekspik ska förekomma i en livskraftig population.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara ordinärt. En viss kvävepåverkan finns som behöver klinga av.

9130 - Näringsrik bokskog

Areal: 3,05 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett mindre område norr om E22 har klassats som näringsrik bokskog. Skogen domineras av gammal bok, med inslag av ek men även med enstaka träd av bland annat avenbok, asp, fågelbär och klibbal. På de gamla träden växer rödlistade arter som ekticka och bokvårtlav (båda klassade som nära hotad), liksom ett flertal signalarter av lavar. Området är blockrikt och innehåller såväl hålträd som spärrgreniga grova träd. Fältskiktet är lundartat.

Bevarandemål

Arealen näringsrik bokskog ska vara minst 3 hektar. Trädskiktet ska domineras av bok, samt vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas inslag av gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare till ädellövträden. Död ved i olika former inklusive levande träd med döda träddelar förekommer rikligt och man kan se träd med hackspettsbohål. Gran tillåts inte invandra i området. Den typiska arten bokvårtlav ska förekomma i en livskraftig population.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som gott.

1083 - Ekoxe, *Lucanus cervus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekoxen är värmekrävande och förekommer ofta i sydsluttningar, företrädesvis glesa, soliga sådana som till exempel trädbevuxna hagmarker och gamla ekskogar. Larvutvecklingen sker främst i ek, men har även konstaterats i bok, björk, lönn och hassel.

Arten utvecklas i döda, underjordiska delar av olika lövträd, främst ek. Larverna ligger ofta i jorden och gnager på döda rotdelar även på levande träd. Larver är dessutom vid upprepade tillfällen påträffade under marken på liggande ekstockar, där de gnager på de mot marken vända delarna.

Larvutvecklingen är lång och anses kunna sträcka sig över fem år. Förpuppningen sker i en hönsäggstor kokong. De fullbildade skalbaggarna kläcks i mitten av juni, då flyger hanarna omkring för att leta efter honor. Hanarna lever under ganska kort tid (ett par veckor) medan honorna kan påträffas in i början av augusti. Arten flyger i skymningen och lockas av sav som sipprar ut från ekstammar.

Arten gynnas av betesdrift och plockhuggning eller motsvarande ingrepp som skapar substrat och håller marken glest och luckigt trädbevuxen, samt ger god möjlighet för ljuskrävande träd som ek att förnyra sig. Arten är inte rödlistad i Sverige, utan bedöms som livskraftig. Blekinge kan betraktas som ett av de viktigaste fästena i den nordliga delen av utbredningsområdet i Europa. Förutom i Blekinge, Kalmar län, och i eklandskapet söder om Linköping, är ekoxen sällsynt. Arten missgynnas av igenväxning av glesa bestånd av gamla ädellövträd, samt av en minskad tillgång på död, grov ved i skogslandskapet.

Ekoxe har observerats i Piskabacken vid ett flertal tillfällen under 1990-talet och 2000-talet, men bara rapporterats till Artportalen vid ett tillfälle. Flera fynd av arten finns även i nära anslutning till området.

Bevarandemål

Ekoxe ska förekomma i området. Trädklädd betesmark, som är ekoxens livsmiljö, ska bibehållas i gynnsamt tillstånd enligt de bevarandemål som är formulerade för denna. Området ska innehålla död ekved i form av stubbar, rötter eller lågor, som utgör ekoxens livsmiljö.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för ekoxe bedöms som gott. Död ved kan behöva sparas i större utsträckning.

1166 - Större vattensalamander, Triturus cristatus

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Den större vattensalamandern är beroende av fuktiga men ändå varma miljöer. Större delen av året tillbringar arten på land, ofta i fuktig lövdominerad skog där den håller till under murkna trädstammar och stubbar, i smånagargångar, under mossbeklädda stenar och i blockterräng. Den påträffas även sällsynt på öppen mark som till exempel i fuktiga hagar med högvuxet gräs eller på vägar under vandring. Spridningsbenägenheten är dålig och salamandrarna rör sig främst inom 50-300 meter från lekvattnet. Salamandrarna är bara aktiva på natten eller varma regniga dagar.

Den större vattensalamandern leker på våren i små till medelstora, permanenta vattensamlingar. Vanligen är lekvattnet en damm eller ett kärr i betesmark eller annan öppen mark, men de leker också i gårds- och branddammar, grusgropar, lertäkter, skogskärr, hällkar, diken samt små skogstjärnar. Dammarna ska vara solbelysta, fisk- och kräftfria och vattenkvaliteten ska vara god; inte för näringsrikt och inte för lågt pH. Artens larver har en lång akvatisk utvecklingsperiod och är därför känsliga för uttorkning av vattenmiljön.

Större vattensalamander är inte rödlistad i Sverige. Arten är beroende av ett komplext landskap, med landmiljöer där det finns gott om död ved, stenrösen, stubbar och andra strukturer där de kan övervintra och söka skydd, och rika akvatiska miljöer där de kan leka. Dessutom måste det finnas lämpliga vandringsvägar mellan lekvattnen och landmiljöerna i form av dikeskanter, fuktiga stråk, buskmarker och lövskogar. Det största hotet mot arten, liksom mot andra groddjur, är förlusten av deras livsmiljöer. Många öppna marker har planterats med gran eller blivit åkermark, vilket har gjort att miljöer där salamandrarna tillbringar tiden på land har försvunnit. Många lekvatten har också förstörts genom övergödning, inplantering av fisk eller kräftor, igenväxning och utdikning.

Större vattensalamander har vid olika tillfällen under 2000-talet påträffats i två småvatten i Piskabacken, närmare bestämt i det stora kärret i sydväst och i ett mindre vatten i sydost.

Bevarandemål

Större vattensalamander ska förekomma inom området. Lekvattnen i området ska vara solbelysta samt ha god vattenkvalitet och inte vara påverkade av övergödning eller försurning, eller vara igenväxta.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för större vattensalamander bedöms som ordinärt. Lekvattnets kvalitet kan behöva förbättras, till exempel genom att rensas från igenväxningsvegetation.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-03-01)
- Arup, U. & Ekman, S. 1991. Inventering av lavar 1991-11-23 (opubl.).
- Bergendorff, C. 1994. Dagfjärilar i blekingska hagmarker (opubl.).
- Jordbruksverket. 2004. Ängs- och betesmarksinventering. Tillgänglig: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/site/webapp/tuvaut.html>
- Länsstyrelsen Blekinge län. 1993. Ängar och hagar i Ronneby.
- Mykologiveckan. 2003. Svampinventering. Opublicerad rapport.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter i habitatdirektivets bilaga 2. Dnr NV-01162-10.
- Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Naturvårdsverket. 2012. Vägledning för de svenska naturtyperna i habitatdirektivets bilaga 1. Dnr NV-04493-11.
- Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister. Blekinge/Medelsta/Ronneby stad Nr. 54.
- Skogsstyrelsen. 2006. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 255-2006
- Skogsstyrelsen. 2007. Biotopkyddsområde. SK 361-2007
- Skogsstyrelsen. 2012. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 245-2012
- Skogsstyrelsen. 2013. Nyckelbiotop. Ärendebeteckning: N 1107-2013

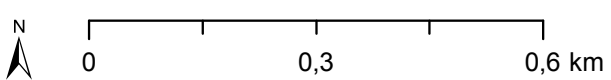
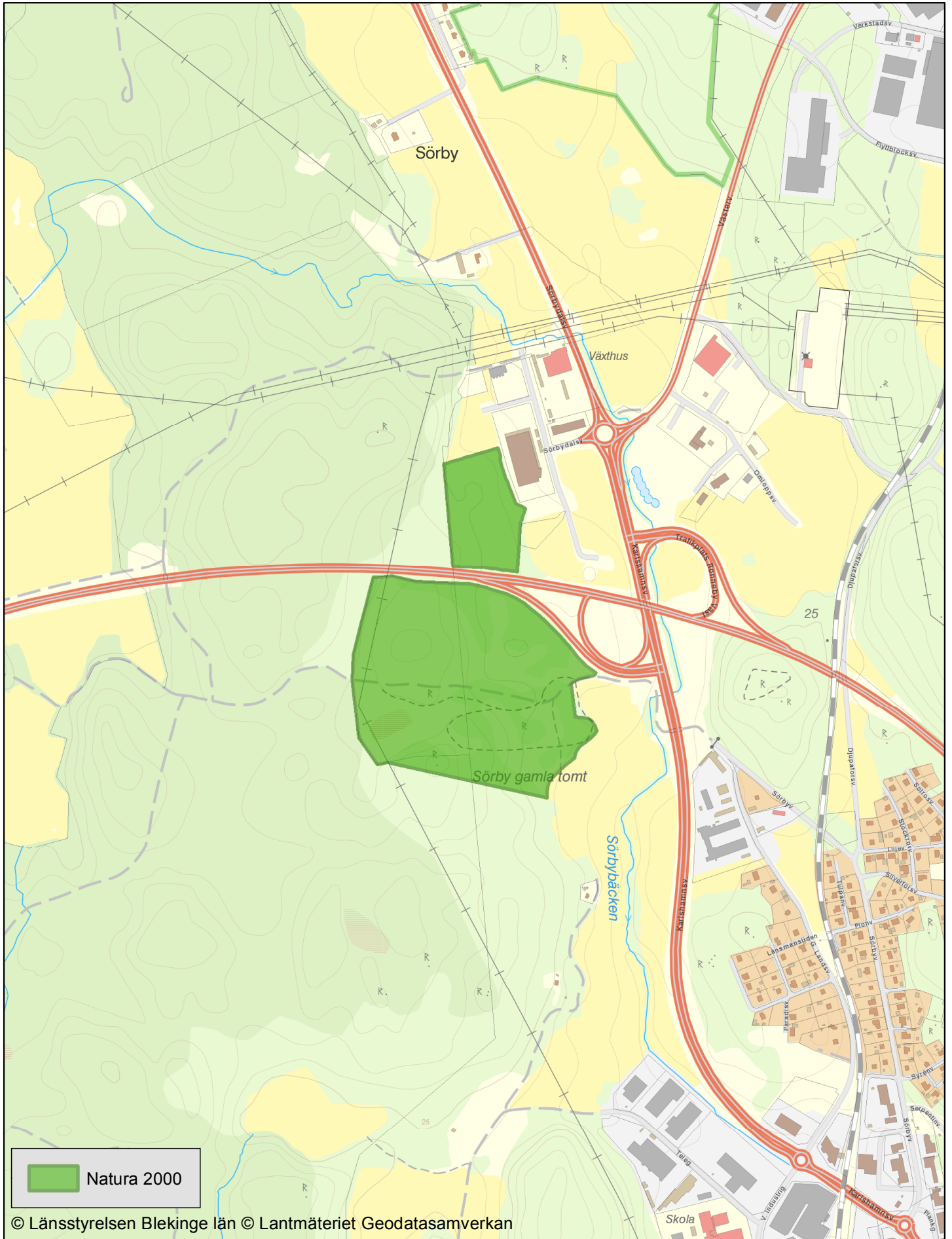
Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410207 Piskabacken

Kartskala 1:10 000